

KÜRESEL KURUMLAR VERGİSİ

G-7 ülkelerinin maliye bakanları Londra'da çok uluslu şirketlerden alınacak kurumlar vergisinin en az yüzde 15 olması konusunda uzlaşmaya vardılar. Halen geçerli olan uygulamada çok uluslu şirketler sadece merkezlerinin olduğu ülkede kurumlar vergisi ödüyor, faaliyet gösterdikleri ülkelerde ödemiyorlar. Vergi dağılımının adil bir şekilde olmayışı nedeniyle 2017 yılında OECD bu konuda çalışma yapmak üzere görevlendirilmiş bulunmaktaydı. A.B.D. de Biden'ın başkan olmasından sonra küresel kurumlar vergisi oranının yüzde 15 olması konusu dile getirilmeye başlandı. OECD verilerine göre çok düşük oranda vergi alan "vergi cennetleri" Bahamalar, Birleşik Arap Emirlikleri, Manş adaları, İrlanda, Bulgaristan gibi ülkeler.

Bu anlaşma İngiltere ve Almanya tarafından "tarihi" ve "vergi devrimi" diye tanımlandı. İngiltere ve A.B.D bu konuda mutabakat sağladılar. G-7 ülkeleri, yıllardır uluslararası şirketler Google, Amazon ve Facebook gibi şirketlerin düşük oranlı vergileme olan ülkelere kaçarak vergi adaletini ihlal ettiklerini iddia ederek faaliyet gösterilen ülkelerde vergi ödemeleri gerektiğini savunuyorlardı. Asgari kurumlar vergisi bir şirketin gelirinin hangi ülkede elde edildiğine bakılmaksızın asgari oran (yüzde 15) üzerinden vergilendirilmesi sistemidir.

Pandemi döneminde özellikle gelişmiş ülkeler milli gelirlerine oranla önemli miktarda karşılıksız desteklerde bulundular. Bu durum zaten yüksek olan borçluluk oranlarını daha da arttırdı. İşte bu durumda maliye politikası araçlarını özellikle yeni vergi alanlarını aramaya başladılar. Ör; A.B.D. de Cumhuriyetçiler ile Demokratlar yüzde 15'lik küresel kurumlar vergisi konusunda Beyaz Saray'ın 1.7 trilyon dolarlık alt yapı planının fonlanması amacıyla uzlaştılar.

G-7 ülkelerince alınan yüzde 15 küresel kurumlar vergisi uzlaşısının diğer ülkelerce nasıl kabul göreceği ve nasıl uygulanacağı halen tam bir netlikte görülüyor. 1980 de yüzde 40.1 olan dünya kurumlar vergisi ortalaması 2020 de yüzde 23.9 a inmiş durumda. Yeni reformun başarısı bunu uygulamaya katılan ülke sayısı ile doğru orantılı olacak. Aksi halde çok uluslu şirketlerin merkezlerini sisteme dahil olmayan ülkelere kaydırmaları söz konusu olacak. Facebook, Google gibi uluslararası teknoloji devleri bu konudaki düzenlemeleri olumlu bulduklarını ve bazı ülkelerde daha fazla vergi ödemek durumunda kalacaklarını beyan ettiler.

Bu vergi reformunun hayata geçmesiyle çok düşük oranda vergi alan vergi cennetlerinin cazibesi ortadan kalkacak. Ülkemiz açısından OECD ortalaması olan yüzde 21.5 kurumlar vergisine yakın yüzde 22 oranı (2023 te yüzde 20 ye geri döneceği belirtiliyor) uygulanan ülkemize küresel yüzde 15 kurumlar vergisi uygulaması yararlı olabilir. Farklı oranların daraltılması, faaliyet yapılan ülkelerde vergilerin ödenecek olması Türkiye için iyi sonuçlar doğurabilir.

Küresel gelir ve servet dağılımındaki adaletsizlikler son derece çoğaldı. Bu durumu önlemek için özellikle son yıllarda Piketty gibi ekonomistler "Küresel Servet Vergisi" önerilerini yineliyorlar. Bu bağlamda küresel vergi adaletsizliğinin sadece kurumlar vergisinde bile olsa azaltılacak olması bizce olumlu. Hatta diğer gelir vergilerine de yansması halinde gelir ve servet eşitsizliği daha da azalmış ve küresel vergi reformu adına olumlu bir adım daha atılmış olacaktır.